

УДК 338.2:346.7

Володимир Ортинський

Національний університет “Львівська політехніка”,

доктор юридичних наук, професор,

директор Навчально-наукового Інституту права, психології та інноваційної освіти

volodymyr.l.ortynskyi@lpnu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1624-2173>

ІНСТРУМЕНТАРІЙ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОЇ / ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ / ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СУЧАСНИХ ЗАГРОЗ ЕКОНОМІЧНІЙ БЕЗПЕЦІ ДЕРЖАВИ

<http://doi.org/10.23939/law2023.37.001>

© Ортинський В., 2023

Узято до уваги особливості функціонування бізнесу в умовах правового режиму воєнного стану в Україні. Запропоновано при удосконаленні системи економічної безпеки особливу увагу акцентувати на стратегічно важливих напрямках.

Зазначено, що забезпечення сталого розвитку можливе лише на засадах кореляції стратегічних цілей підприємства тенденціям розвитку тієї чи іншої галузі, які подано нижче. Впровадження в практику управління підприємствами принципів і методів антикризового управління, спрямованого на забезпечення їх стійкості і незалежності шляхом неперервного упередження чи подолання кризових явищ. Гармонізація цілей економічної безпеки суб'єктів господарювання та цілей національної безпеки на засадах міжнародного досвіду. Удосконалення інформаційної безпеки (забезпечення технологічної незалежності, оновлення систем обробки і зберігання даних, забезпечення захисту інформації від несанкціонованого доступу, а також управління репутацією і брендом у кіберпросторі). Впровадження принципів соціальної відповідальності, які б враховували не лише забезпечення економічної ефективності їх основного виду діяльності, а й такі соціальні аспекти, як збереження і розвиток кадрового потенціалу, підтримка Збройних сил України та територіальної оборони, надання фінансової та гуманітарної допомоги.

Згадано, що рівень економічної безпеки підприємства досить часто неможливо забезпечити самостійно (“силами бізнесу”), безпрецедентна роль у даному випадку надається державі в особі законодавчої, виконавчої та судової влади.

Запропоновано сформулювати сучасну модель (парадигму) правового регулювання економічної безпеки, яка б містила: конституційні гарантії економічної безпеки, закріплені в Основному Законі; законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють економічну діяльність та забезпечують виконання засад економічної безпеки, враховуючи такі, як конкуренція, інвестиції, інновації, підтримка малого та середнього бізнесу.

Охарактеризовано, що автономний вектор – це удосконалення критеріїв оцінювання ризиків і загроз економічній безпеці держави, напрацювання способів їх мінімізації центральним органом виконавчої влади – Бюро економічної безпеки України.

Ключові слова: економічна безпека держави, економічна безпека підприємства, ризики, загрози економічній безпеці.

Постановка проблеми. Безпекова проблематика набуває дедалі більшої ваги в умовах сьогодення, адже виклики, зумовлені правовим режимом воєнного стану, змінили вектор суспільного розвитку, одночасно трансформували безпекові детермінанти. Властиво, ефективно функціонування бізнесу вважається запорукою відновлення, формування сучасної інфраструктури та безпечної екосистеми.

Метою статті є дослідження окремих способів правового регулювання безпеки господарської (підприємницької) діяльності.

Аналіз дослідження проблеми. Економічна безпека є предметом численних наукових розвідок, зокрема: Р. Гілпін (теорія геополітики та геоekonomіки), М. Портер (взаємозв'язок економічної безпеки та конкурентоспроможності національної економіки), Р. Каплан (геостратегія та вплив геополітики на економічну безпеку), Дж. Стігліц (вплив глобалізації та економічну безпеку), О. Гетманець (безпека господарської діяльності як об'єкт правової регламентації), О. Подцерковний (господарсько-правовий механізм забезпечення економічної безпеки) та інші.

Проблематика правового забезпечення економічної безпеки у вітчизняному науковому просторі набуває дедалі більшої гостроти, адже воєнні виклики вимагають негайного реагування та регламентації безпекового інструментарію.

Виклад основного матеріалу. Господарська діяльність трактується як діяльність суб'єктів господарювання у сфері суспільного виробництва, яка спрямована на виготовлення та реалізацію продукції, виконання робіт чи надання послуг вартісного типу, що мають цінову визначеність (ст. 3 ГК України) [1].

Правовий захист безпеки господарської / підприємницької / діяльності вважається домінантою соціально-економічного розвитку держави. Держава регламентує та врегульовує безпекові норми функціонування сфер та ланок суспільного виробництва в контексті захисту від ризиків та загроз, очевидно, опосередком спеціально створених центральних органів виконавчої влади, таких як Бюро економічної безпеки України та інших.

Європейська наукова школа використовує об'єктивно-суб'єктивний підхід трактування безпеки:

1) в об'єктивному аспекті, безпека – це відсутність загроз набутих цінностям;

2) у суб'єктивному аспекті, безпека – це відсутність страху, що зазначеним цінностям буде завдано шкоди, тобто що вони будуть знищені [2].

Конкретизацію рівнів безпеки подано у Юридичній енциклопедії, диференціювавши мікро-, мезо- та макрорівні: “Безпека – це стан захищеності життєво важливих інтересів особи, суспільства і держави від зовнішньої і внутрішньої загрози” [3]. Тобто, економічна безпека – це захищеність національної економіки в контексті забезпечення сталих темпів соціально-економічного розвитку та захисту інтересів громадян.

Властиво, саме поняття економічної безпеки доцільно розглядати комплексно, як захищеність суб'єкта господарювання від реальних та потенційних ризиків, що є первинною для сталого функціонування та стійкого розвитку.

Економічна безпека підприємства – це здатність підприємства забезпечити стабільну реалізацію своїх економічних, соціальних, політико-правових, екологічних інтересів.

Економічна безпека підприємства – це захищеність його діяльності від негативних впливів зовнішнього середовища, а також спроможність швидко усунути різноманітні загрози або пристосуватися до наявних умов, що не позначаються негативно на його діяльності. Зміст цього поняття містить у собі систему засобів, що забезпечують економічну стабільність підприємства [4, с. 578].

Економічна безпека суб'єктів підприємництва у різних наукових школах трактується у двовекторній моделі:

- 1) інструмент мінімізації ризиків;
- 2) складова національної безпекової платформи.

У “Методичних рекомендаціях щодо розрахунку рівня економічної безпеки України” визначалася категорія “економічна безпека” як складова безпеки національної. “Економічна безпека – це стан національної економіки, який дає змогу зберігати стійкість до внутрішніх та зовнішніх загроз, забезпечувати високу конкурентоспроможність у світовому економічному середовищі і характеризує здатність національної економіки до сталого та збалансованого зростання” (рис. 1) [5].

виробнича безпека - це стан виробничої сфери країни, за якого забезпечується максимально ефективне використання наявних виробничих потужностей у країні, їх модернізація та розширене відтворення, зростання рівня інноваційності виробництва та підвищення рівня конкурентоспроможності національної економіки
демографічна безпека - це стан захищеності держави, суспільства та ринку праці від демографічних загроз, за якого забезпечується розвиток України з урахуванням сукупності збалансованих демографічних інтересів держави, суспільства й особистості відповідно до конституційних прав громадян України
енергетична безпека - це стан економіки, що сприяє ефективному використанню енергетичних ресурсів країни, наявності на енергетичному ринку достатньої кількості виробників та постачальників енергії, а також доступності, диференційованості та екологічності енергетичних ресурсів
зовнішньоекономічна безпека - це стан відповідності зовнішньоекономічної діяльності національним економічним інтересам, що забезпечує мінімізацію збитків держави від дії негативних зовнішніх економічних чинників та створення сприятливих умов для розвитку економіки завдяки її активній участі у світовому розподілі праці
інвестиційно-інноваційна безпека - це стан економічного середовища у державі, що стимулює вітчизняних та іноземних інвесторів вкладати кошти в розширення виробництва в країні, сприяє розвитку високотехнологічного виробництва, інтеграції науково-дослідної та виробничої сфери з метою зростання ефективності, поглиблення спеціалізації національної економіки на створенні продукції з високою часткою доданої вартості
макроекономічна безпека - це стан економіки, за якого досягається збалансованість макроекономічних відтворювальних пропорцій
продовольча безпека - це стан виробництва продуктів харчування в країні, що здатний повною мірою забезпечити потреби кожного члена суспільства в продовольстві належної якості за умови його збалансованості та доступності для кожного члена суспільства
соціальна безпека - це стан розвитку держави, за якого держава здатна забезпечити гідний і якісний рівень життя населення незалежно від віку, статі, рівня доходів, сприяти розвитку людського капіталу як найважливішої складової економічного потенціалу країни
фінансова безпека - це стан фінансової системи країни, за якого створюються необхідні фінансові умови для стабільного соціально-економічного розвитку країни, забезпечується її стійкість до фінансових шоків та дисбалансів, створюються умови для збереження цілісності та єдності фінансової системи країни. Фінансова безпека, у свою чергу, має такі складові

*Рис. 1. Складові економічної безпеки**

* Джерело: узагальнено на основі [5]

У процесі формування новітньої парадигми економічної безпеки доцільно акцентувати увагу на таких завданнях:

- удосконалення нормативно-правової бази;
- формування системи заходів щодо запобігання та протидії потенційним ризикам;
- створення інформаційного банку (платформи) даних для перманентного моніторингу, аналізу та моделювання загроз економічній безпеці на засадах ризик-орієнтованого підходу;
- імплементація превентивної безпекової моделі;
- удосконалення інструментарію оцінки ризиків та витрат, спричинених цими ризиками.

Чинна нормативно-правова база неспроможна на сьогодні протистояти усім ризикам та загрозам (врегулювати та мінімізувати наслідки впливу), враховуючи їх перманентну трансформацію/гібридизацію та компіляцію.

Посилення впливу гібридних загроз загалом знижує ефективність традиційних підходів до реалізації прикладних засад державної політики забезпечення економічної безпеки через фактичну

неготовність суб'єктів її інституційної структури до адекватного реагування на виклики й небезпеки гібридного типу. Гібридні загрози, зважаючи на широкий спектр джерел їх походження та механізмів поширення, мають здатність набувати характерних ознак свого вияву, залежно від внутрішньої суті, зовнішньої спрямованості та сфери переважаючого впливу [6, с. 317–329].

Відповідно, безпеку господарської діяльності доцільно розглядати в Україні в адміністративно-правовому контексті і визначити як властивість ефективного функціонування правового адміністративного порядку, що полягає у досягненні спроможності держави та її органів забезпечувати стабільне ефективне функціонування діяльності суб'єктів господарювання шляхом створення для цього необхідних умов та стимулювання розвитку господарської діяльності за рахунок активного впливу держави, що має здійснюватись як у формі прийняття нових нормативно-правових актів, так і у здійсненні державними органами їх повноважень [7, с. 15].

Економічна безпека на мікрорівні, рівні господарської діяльності – стан економічної системи суб'єкта господарювання, який характеризується стабільністю та ефективністю усіх бізнес-процесів, наявністю конкурентних переваг, спричинених раціональним використанням ресурсів, що на основі синергійного ефекту дозволяє протистояти негативним проявам зовнішнього та внутрішнього середовища та забезпечує одержання максимальної економічної вигоди для підприємства в теперішньому і майбутньому періоді.

Україна, як і будь-яка інша держава, має свої особливості та специфіку, які впливають на ризики економічної безпеки підприємств. Основними ризиками, які можуть вплинути на економічну безпеку суб'єктів господарювання, на нашу думку, доцільно вважати: політичну нестабільність; корупцію; фінансову кризу; втрату інфраструктури; частоту зміни норм чинного законодавства.

Для удосконалення правового забезпечення безпеки господарської діяльності важливо окреслити її характерні риси, які відображають сучасний стан національної економіки:

- державне регулювання, яке забезпечується по-перше, законодавчою базою, що регламентує господарську діяльність, її організацію та контроль, а по-друге, діяльністю існуючих державних органів, що задіяні у сфері забезпечення безпеки господарської діяльності;

- економічна спрямованість, що забезпечується створенням конкурентоспроможного середовища;

- соціальна спрямованість, що забезпечується реалізацією соціальних стандартів життя в країні і матиме наслідком підвищення рівня життя населення шляхом покращення економічної ситуації в державі та спрощення ведення підприємницької діяльності, як для фізичних осіб-підприємців, так і юридичних осіб;

- плановість, яка є важливою умовою забезпечення безпеки господарської діяльності шляхом впровадження програмно-цільового методу планування різних галузей суспільного виробництва з визначенням пріоритетних інвестиційних проектів. При цьому слід наголосити, що відповідні програми мають існувати як у державі, так і по окремих регіонах [7, с. 13].

Враховуючи особливості функціонування бізнесу в умовах правового режиму воєнного стану в Україні, пропонується при формуванні та/або удосконаленні системи їх економічної безпеки, особливу увагу акцентувати на таких напрямках:

- забезпечення сталого розвитку на засадах кореляції стратегічних цілей підприємства тенденціям розвитку галузі;

- впровадження в практику управління підприємствами принципів і методів антикризового управління, спрямованого на забезпечення їх стійкості і незалежності шляхом неперервного упередження чи подолання кризових явищ;

- гармонізація цілей економічної безпеки суб'єктів господарювання та цілей національної безпеки, на засадах міжнародного досвіду;

- удосконалення інформаційної безпеки (забезпечення технологічної незалежності, оновлення систем обробки і зберігання даних, забезпечення захисту інформації від несанкціонованого доступу, а також управління репутацією і брандом у кіберпросторі);

– впровадження принципів соціальної відповідальності, які б враховували не лише забезпечення економічної ефективності їх основного виду діяльності, а й такі соціальні аспекти, як збереження і розвиток кадрового потенціалу, підтримка Збройних сил України та територіальної оборони, надання фінансової та гуманітарної допомоги.

Рівень економічної безпеки підприємства досить часто неможливо забезпечити самостійно (“силами бізнесу”), власне, безпрецедентна роль у даному випадку надається державі в особі законодавчої, виконавчої та судової влади.

Економічна безпека підприємства – це також система заходів щодо забезпечення стабільності його діяльності та відсутності загроз із боку зовнішнього середовища, яка може негативно вплинути на його функціонування. Основна мета економічної безпеки полягає у забезпеченні фінансового стану підприємства, збереженні його ресурсів та майна, запобіганні фінансовим втратам та збиткам, одночасно, в забезпеченні стійкості та конкурентоспроможності на ринку.

Для забезпечення економічної безпеки підприємства необхідно дотримуватись ряду правових засад, які гарантують захист прав та інтересів підприємства, серед яких:

- дотримання законодавства;
- ефективне фінансове управління (наявність фінансової стратегії, збалансованість доходів та витрат, раціональне використання ресурсів, мінімізація фінансових ризиків, забезпечення достатнього рівня прибутковості);
- розробка та впровадження системи управління ризиками;
- розвиток та удосконалення системи внутрішнього аудиту з метою мінімізації властивих ризиків, корупції, шахрайства, зловживань та інших порушень;
- захист інтелектуальної власності;
- формування якісної системи управління персоналом;
- взаємодія зі стейкхолдерами;
- інноваційний розвиток.

Нарешті, економічна безпека підприємства – це стан його стійкості та стабільності, який забезпечується за рахунок дотримання правових засад та комплексного підходу до управління бізнесом.

З метою формування стану захищеності інтересів бізнесу, необхідним є удосконалення механізмів нормативно-правового забезпечення на основі провідного досвіду соціально орієнтованих країн Європи, з обов’язковим врахуванням сучасного стану соціально-економічної безпеки у сфері господарювання, сучасних викликів та загроз, а також пріоритетів їх подолання; перспектив імплементації стандартів розвинених країн, з урахуванням поточної економічної ситуації в Україні; встановлення відповідності законодавства України до нормативних вимог ЄС. Перспективним є вивчення напрямів практичної реалізації державної політики, спрямованої на покращення забезпечення економічної безпеки у контексті вирішення ключових питань функціонування сфери господарської діяльності, з урахуванням її значущості на етапі відновлення України після закінчення війни [8].

Висновки. Під час визначення ризиків у стабільності функціонування економічної системи України, первинно варто враховувати очевидні та перманентні зовнішні загрози інтервенцій з боку Російської Федерації, які, очевидно, не припиняться й у довгострокових перспективах. Таким чином, доцільно сформулювати сучасну модель (парадигму) правового регулювання економічної безпеки, яка б містила також конституційні гарантії економічної безпеки, закріплені в Основному Законі; законодавчі та нормативно-правові акти, що регулюють економічну діяльність та забезпечують виконання засад економічної безпеки, включаючи такі, як конкуренція, інвестиції, інновації, підтримка малого та середнього бізнесу та інші.

Окремий вектор подальших напрацювань – удосконалення критеріїв оцінювання ризиків і загроз економічній безпеці держави, напрацювання способів їх мінімізації центральним органом

виконавчої влади – Бюро економічної безпеки України. Надважлива у сучасних реаліях його інформаційно-аналітична діяльність щодо оцінки загроз економічній безпеці, ступеня її вразливості та рівня негативного впливу на неї; ідентифікація загроз у бюджетній, податковій, митній, грошово-кредитній або інвестиційній сфері, вплив якої призводить до “тонізації” економіки та послаблення усієї економічної безпеки держави, а також вжиття відповідних заходів щодо управління ризиками у спосіб, що забезпечить їх мінімізацію.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Господарський кодекс України № 436-IV від 16.01.2003 р. Дата оновлення: 01.01.2023. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (дата звернення: 10.01.2023).
2. Пасічник В. М. (2011). Філософська категорія безпеки як основа нової парадигми державного управління національною безпекою // Демократичне врядування: Електронне наукове фахове видання Львівського регіонального інституту державного управління Національної академії державного управління при Президенті України. № 7. URL : <http://lvivacademy.com/visnik7/index.html> (дата звернення: 12.01.2023).
3. Шемшученко Ю. С. Юридична енциклопедія. URL : <http://leksika.com.ua/legal/> (дата звернення: 11.01.2023).
4. Бондарчук Н. В., Кубрак А. А. (2017). Організаційні засади формування системи економічної безпеки на підприємстві // Молодий вчений. № 12 (52). С. 577–580.
5. Про затвердження Методичних рекомендацій щодо розрахунку рівня економічної безпеки України : Наказ Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 1277 від 29.10.2013 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13/sp:wide> (дата звернення: 12.01.2023).
6. Механізми та функціонально-структурні інструменти забезпечення конкурентоспроможності національної економіки в умовах сучасних загроз економічній безпеці (2019) : монографія / за ред. Т. Г. Васильціва, Р. Л. Лупака. Львів : Вид-во ННБК “АТБ”, 552 с. URL : https://drive.google.com/file/d/1fC1pwS50W_uia1jEzZ0YnXoR26ttYD-m/view?usp=sharing (дата звернення: 12.01.2023).
7. Правове регулювання безпеки господарської діяльності в Україні (2019) : монографія / Гетманець О. П., Прокопенко А. О., Чорна А. М. та ін. ; за заг. ред. О. П. Гетманець. Харків : Константа. 296 с.
8. Бондаревська К. В. (2022). Нормативно-правове забезпечення соціальної безпеки в Україні та світі // Проблеми системного підходу в економіці. Вип. № 3 (89). С. 83–90. URL : http://psae-jrnل.nau.in.ua/journal/3_89_2022_ukr/15.pdf (дата звернення: 12.01.2023 р.).

REFERENCES

1. *Hospodarskyi kodeks Ukrainy*. [Economic Code of Ukraine] No. 436-IV vid 16.01.2003. Data onovlennia: 01.01.2023. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text> (data zvernennia: 10.01.2023).
2. Pasichnyk V. M. (2011). *Filosofska katehoriia bezpeky yak osnova novoi paradyhmy derzhavnoho upravlinnia natsionalnoi bezpekoiu*. [The philosophical category of security as the basis of a new paradigm of state management of national security]. Demokratychne vriaduvannia: Elektronne naukove fakhove vydannia Lvivskoho rehionalnoho instytutu derzhavnoho upravlinnia Natsionalnoi akademii derzhavnoho upravlinnia pry Prezydentovi Ukrainy. No. 7. URL : <http://lvivacademy.com/visnik7/index.html> (data zvernennia: 12.01.2023).
3. Shemshuchenko Yu. S. *Yurydychna entsyklopediia*. [Legal encyclopedia]. URL : <http://leksika.com.ua/legal/> (data zvernennia: 11.01.2023).
4. Bondarchuk N. V., Kubrak A. A. (2017). *Orhanizatsiini zasady formuvannia systemy ekonomichnoi bezpeky na pidpriemstvi*. [Organizational principles of the formation of the economic security system at the enterprise]. Molodyi vchenyi. No. 12 (52). P. 577–580.
5. *Pro zatverdzhennia Metodichnykh rekomendatsii shchodo rozrakhunku rivnia ekonomichnoi bezpeky Ukrainy*. [On the approval of Methodological recommendations for calculating the level of economic security of Ukraine] : Nakaz Ministerstva ekonomichnoho rozvytku i torhivli Ukrainy No.1277 vid 29.10.2013. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1277731-13/sp:wide> (data zvernennia: 12.01.2023).
6. *Mekhanizmy ta funktsionalno-strukturni instrumenty zabezpechennia konkurentospromozhnosti natsionalnoi ekonomiky v umovakh suchasnykh zahroz ekonomichnoi bezpeky*. [Mechanisms and functional-structural tools for ensuring the competitiveness of the national economy in the conditions of modern threats to economic security] (2019) : monohrafiia / za red. T. H. Vasylytsiva, R. L. Lupaka. Lviv : Vyd-vo NNVK

“АТБ”. 552 p. URL : https://drive.google.com/file/d/1fC1pwS50W_uia1jEzZ0YnXoR26ttYD-m/view?usp=sharing (data zvernennia: 12.01.2023).

7. *Pravove rehulivannia bezpeky hospodarskoi diialnosti v Ukraini*. [Legal regulation of the safety of economic activity in Ukraine] (2019) : monohrafiia / Hetmanets O. P., Prokopenko A. O., Chorna A. M. ta in. ; za red. O. P. Hetmanets. Kharkiv : Konstanta. 296 p.

8. Bondarevska K. V. (2022). *Normatyvno-pravove zabezpechennia sotsialnoi bezpeky v Ukraini ta sviti*. [Regulatory and legal provision of social security in Ukraine and the world]. Problemy systemnoho pidkhotu v ekonomitsi. No. 3 (89). P. 83–90. URL : http://psae-jrnl.nau.in.ua/journal/3_89_2022_ukr/15.pdf (data zvernennia: 12.01.2023).

Дата надходження: 20.01.2023 р.

Volodymyr Ortynskyi

Lviv Polytechnic National University,
doctor of juridical sciences, professor,

director of the Institute of law, psychology and innovative education

volodymyr.l.ortynskyi@lpnu.ua

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1624-2173>

SECURITY TOOLS ECONOMIC /ENTREPRENEURIAL/ ACTIVITIES IN THE CONDITIONS OF MODERN THREATS ECONOMIC SECURITY OF THE STATE

The article considers the peculiarities of business functioning in the conditions of the legal regime of martial law in Ukraine. It has been suggested that when improving the system of economic security, it should focus special attention on strategically important areas.

Ensuring sustainable development is possible only based on correlating the enterprise’s strategic goals with the development trends of one or another industry.

Implementing the principles and methods of anti-crisis management into enterprise management, aimed at ensuring their stability and independence through continuous prevention or overcoming of crisis phenomena. Harmonization of economic security goals of business entities and national security goals based on international experience. Improving information security (ensuring technological independence, updating data processing and storage systems, ensuring information protection from unauthorized access, and reputation and brand management in cyberspace. Implementation of principles of social responsibility, which would take into account not only ensuring the economic efficiency of their main activity but also and took into account such social aspects as preservation and development of personnel potential, support of the Armed Forces of Ukraine, and territorial defense, provision of financial and humanitarian aid.

The enterprise’s economic security level is often impossible to ensure independently (“by the forces of business”); an unprecedented role, in this case, is given to the state in the form of legislative, executive and judicial powers.

It was proposed to form a modern model (paradigm) of legal regulation of economic security, which would contain constitutional guarantees of economic security enshrined in the Basic Law, legislative and regulatory acts that regulate economic activity and ensure the implementation of the principles of economic security, including such as competition, investment, innovation, support of small and medium-sized businesses.

The autonomous vector is the improvement of the criteria for assessing risks and threats to the economic security of the state, the development of ways to minimize them, and the central body of the executive power – the Bureau of Economic Security of Ukraine.

Key words: economic security of the state, economic security of the enterprise, risks, threats to economic security.